

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.50/2025/26.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. november 4.
Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmények
Terhelt(ek): terhelt1 és társa (terhelt2 II. rendű terhelt)

Elsőfok: Fővárosi Bíróság, 6.B.262/2003/193., ítélet, tárgyalás, 2005. május 5.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 2.Bf.898/2005/46., ítélet, tárgyalás, 2005. december 13.

Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt védője és a Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt terhelt1 és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben terhelt2 II. rendű terhelt védője, valamint a Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Fővárosi Bíróság 6.B.262/2003/193. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.898/2005/46. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I. 1.** A Fővárosi Bíróság a 2005. január 9. napján kihirdetett 6.B.262/2003/193. számú ítéletében terhelt II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett emberölés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d), f) és i) pont], valamint felbujtóként elkövetett közveszélyokozás büntetében [korábbi Btk. 259. § (1) bekezdés]. Ezért őt – halmazati büntetésül – életfogytig tartó, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a II. rendű terhelt legkorábban 30 év múlva bocsátható feltételes szabadságra. A kiszabott szabadságvesztésbe az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte. A II. rendű terheltet az ellene testi sértés vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

[2] A védelmi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2005. december 13. napján megtartott tárgyaláson meghozott 2.Bf.898/2005/46. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében annyiban változtatta meg, hogy az emberölés büntette kapcsán mellőzte az előre kitervelten elkövetettként minősítést, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] **2.** A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának elhalasztása iránt indult eljárásban a Fővárosi Törvényszék a 2021. november 4. napján meghozott – és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2022. február 14. napján kelt 5.Bpkf.10.039/2022/3. számú végzésével jogerőre emelkedett – 9.Bpk.467/2020/16/I. számú végzésével a II. rendű terhelttel szemben a feltételes szabadságra bocsátás 30 évben meghatározott legkorábbi időpontját a Mátészalkai Városi Bíróság 11.Bk.213/2006/2. számú, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2.Bkf.550/2006/3. számú határozata folytán 2006. október 27. napján jogerőre emelkedett összbüntetési ítéletében meghatározott 7 év 8 hónap időtartammal elhalasztotta.

[4] **3.** A jogerős ügydöntő határozattal szemben a II. rendű terhelt által 2006. évben előterjesztett felülvizsgálati indítványt a Kúria a 2006. június 20. napján hozott Bfv.III.287/2006/11. számú végzésével – mint alaptalant – elutasította. A végzés tartalmazta, hogy ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, azonos tartalommal pedig más jogosult sem nyújthat be újabb felülvizsgálati indítványt.

[5] **4.** Ezt követően a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyet a Kúria a 2020. május 12. napján meghozott Bfv.I.498/2020/2. számú végzésével elutasított, mert a védő az indítványát a II. rendű terhelt korábbi indítványával azonos okokból és tartalommal terjesztette elő. A végzés ugyancsak tartalmazta, hogy ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

[6] **II. 1.** A fenti előzményeket követően a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben a II. rendű terhelt védője terjesztett elő ismételt felülvizsgálati indítványt elsődlegesen a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § c) pontjára és 649. § (4) bekezdésére alapítottnan. Indítványában hivatkozott továbbá a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában és a 649. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt felülvizsgálati okra is.

[7] Indokolásában előadta, hogy a II. rendű terhelt beadványa alapján eljáró Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) a 2024. október 10. napján kelt, Földes-

Szabó és mások kontra Magyarország ügyben meghozott ítélete a jelen ügyben is biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét.

[8] Kifejtette, hogy az EJEB gyakorlata és jelen ügyben született ítélete szerint az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 3. Cikkének sérelmét jelenti, amennyiben életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személyek esetében 25 évnél későbbi időpontban határozzák meg a feltételes szabadság legkorábbi időpontját. Álláspontja szerint ez a jogsértés nem büntetés-végrehajtási és nem is jogalkotási kérdés, ezért a Kúriának a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 43. § (1) bekezdése alapján törvényi kötelezettsége a felülvizsgálati eljárásban érvényt szerezni az EJEB ítéletének.

[9] Kifejtette, hogy az Egyezmény 3. Cikke és az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése tartalmilag azonos, így az EJEB ítélet végrehajtása alkotmányos kötelezettség, e körben utalt a 21/2018. (XI. 14) AB határozatra is, amely szerint az Alkotmánybíróság „által nyújtott alapjogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb, mint az EJEB által meghatározott jogvédelem szintje.”. Utalt továbbá a húsz évnél hosszabb szabadságvesztés büntetések tartós egészségkárosító hatásaira, amely sérti a testi és lelki egészséghez fűződő alapvető jogot.

[10] A megjelölt további felülvizsgálati okok körében előadta, hogy az alapügyben sérült a vádelv is, mert a II. rendű terheltet a vádban le nem írt, a vád és a bizonyítási eljárás részévé nem tett felbujtás miatt ítélték el, amely a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti – a 2024. március 1. napja óta létező – felülvizsgálati okot alapoz meg. Arra is hivatkozott, hogy az ügyben hiányzik a felbujtás ténybeli indokolása, a felbujtás „cselekvőségének nevesítése”, hiányzik a rábíró magatartás „forrásának” megjelölése is. Ezen túl a védő szerint a felbujtásra nincs bizonyíték, a rábíráshoz vonatkozó magatartást a peradatok nem tartalmazzák. A vádbeszédet a II. rendű terhelt vonatkozásában iratellenesnek tartotta, amely nem képezheti ítélet alapját, és amelyből ugyancsak hiányzott a rábírói magatartás leírása.

[11] A védő nem vitatta, hogy a II. rendű terhelt és a korábbi védője már terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, azonban abban nem sérelmezték a törvénysértő minősítést. Kifejtette, hogy eshetőleges szándékú tettesi magatartást „logikailag sem lehet segíteni”, arra rábíró magatartást kifejteni. Kifejtette, hogy az I. rendű terhelt a saját pénzét szerette volna visszaszerezni, a cselekmények helyes minősítése ezért önbíráskodás büntette, az ajtó előtti „gyújtogatás” pedig rongálást valósított meg. A védő szerint az elkövetéskor hatályos Btk. jogalkotói indokolása tartalmazza, hogy a részes nem büntethető a tettes által megvalósított minőségi és mennyiségi túllépésért, ennek ellenére a II. rendű terheltet a tettes minőségi és mennyiségi túllépéséért is büntették.

[12] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontra tekintettel a 608. § (1) bekezdés c) pont szerinti hatályon kívül helyezési okként jelölte meg, hogy az elsőfokon eljáró bírónak „nem volt kinevezése” közveszély okozás bűncselekményének tárgyalására.

[13] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontra figyelemmel a 608. § (1) bekezdés d) pont szerinti hatályon kívül helyezési okként jelölte meg, hogy a tárgyaláson elmaradt a tűzvédelmi szakértő és az elmeorvos szakértő meghallgatása.

[14] Álláspontja szerint továbbá az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása és a rendelkező része teljes mértékben ellentétes, így a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja és 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti felülvizsgálati ok is megvalósult azzal, hogy védencét emberölés és közveszélyokozás felbujtójaként mondták ki bűnösnek, jöllehet az elkövetésben sem aktív, sem passzív módon nem működött közre, a tettes (az I. rendű terhelt) pedig közveszélyokozást követett el.

[15] Sérelmezte a nyomozás során készült jegyzőkönyvek gépelési hibáit, kivonatolásának módját, valamint azt, hogy a nyomozó hatóság tagjai – a büntető törvénykönyvbe ütköző módon – hozzáférhetetlenné tették a terheltet mentő és büntetőjogi felelősségét enyhítő összes rendelkezésre álló bizonyítékot. Ezen túl az első tárgyalási meghallgatásán a bíró megtiltotta számára, hogy az ügy részleteiről beszéljen.

[16] Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokon eljáró bíró a Bfv.I.498/2020. ügyszámú felülvizsgálati eljárás idején a Kúria I. tanácsának – az ügyben nem eljáró – bírója volt.

[17] Megjegyezte még, hogy az ügy I. rendű terheltje 2021. évben szabadult, így sérült a büntetések belső arányossága. Hangsúlyozta, hogy a II. rendű terhelt a fogvatartása alatt érettségizett, szakmákat és mesterdiplomát szerzett, továbbá a „társadalom javát szolgáló tevékenységei” vitathatatlanok.

[18] Mindezek alapján a védő elsődlegesen arra tett indítványt, hogy a Kúria a jogerős ítéletet változtassa meg és hozzon a jogszabályoknak megfelelő határozatot, másodlagosan azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítélet megváltoztatásával a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges legkorábbi időpontját 25 évben határozza meg, harmadlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és új eljárás lefolytatására utasításra tett indítványt.

[19] 2. A II. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványt követően számos észrevételt nyújtott be, ezekben nagyrészt a védője felülvizsgálati indítványában foglaltakat ismételte meg. Beadványaiban bűnösségét tagadta, sérelmezte fogvatartási körülményeit és a felülvizsgálati eljárás elhúzódását, valamint kérelmezte szabadságvesztése végrehajtásának félbeszakítását, és egyes iratok megküldését.

[20] Sérelmezte, hogy bár a műszaki szakértő szakvéleményében kifejtette, hogy ő nem lehetett ott az elkövetés helyszínén, az ítélet tényállásába mégis ezzel ellentétes megállapítások kerültek.

[21] 3. A Legfőbb Ügyészség BF.99/2025/9. számon – a Be. 651. § (3) bekezdésére hivatkozással – a Be. 649. § (4) bekezdésében foglalt okból ugyancsak felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, egyben arról is nyilatkozott, hogy a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartja.

[22] Rámutatott, hogy a Be. 649. § (4) bekezdése alapján – figyelemmel arra, hogy az Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-a alapján Magyarország magára nézve kötelezőnek ismerte el az EJEB joghatóságát – a felülvizsgálat lefolytatásának helye van, így a Be. 651. § (3) bekezdése alapján a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt hivatalból terjesztette elő.

[23] Álláspontja szerint azonban felülvizsgálati ok nem valósult meg, miután az EJEB nem az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – felülvizsgálati lehetőség olyan időpontban történő megnyílását, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után csökkenthetővé teheti az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[24] Kifejtette, hogy az EJEB a jelen ügyben a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás hiányosságát ítélte egyezményesértőnek, az Egyezmény 3. Cikkének megsértését tehát jogszabályi hiányosságra alapozta, amely nem az ítéletet hozó bíróság eljárására, illetve az ügydöntő jogerős határozatra vonatkozik; a feltételes szabadságra bocsátás szabályain változtatni nem a jogalkalmazás, hanem a jogalkotás feladata. Amennyiben pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, és nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával (EBH 2018.B.6.).

[25] A Kúria 3/2015. Büntető jogegységi határozatának 2. pontjára hivatkozással előadta, hogy a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül az Egyezmény mint ítélkezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételével, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezményesértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[26] A Kúria Bfv.III.811/2023/9. számú határozatára utalva pedig úgy összegezte az álláspontját, hogy az EJEB döntéséből egyedül az következik, hogy az alkalmazott jogszabály mellett további szabályozás szükséges, ami nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat, ezért a támadott határozatok megváltoztatása felülvizsgálati eljárásban nem lehetséges.

[27] A védő felülvizsgálati indítványának további okokra alapított része kapcsán előadta, hogy a vádon való túlterjeszkedésre, a törvényt sértő minősítésre, az iratellenes tényállásra és a koncepciók ítéletre vonatkozó érvek tekintetében a felülvizsgálat törvényben kizárt, mivel a II. rendű terhelt korábbi védője már terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Rámutatott, hogy a következetes bírói gyakorlat alapján amennyiben a terhelt védője korábban már terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett felülvizsgálati indítvány esetén a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálatát a törvény kizárja (BH 2021.224., BH 2004. 230.).

[28] Mindezek alapján arra tett indítványt, hogy a Kúria a támadott jogerős ügydöntő határozatot a Be. 662. § (1) és (3) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen hatályában tartsa fenn.

[29] 4. A Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a II. rendű terhelt védője nagyrészt megismételte felülvizsgálati indítványát. Ezen túlmenően hangsúlyozta, hogy felülvizsgálati indítványa tartalmilag nem azonos a II. rendű terhelt korábbi védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvánnyal és megjegyezte, hogy a Bfv.I.498/2020/2. számú végzéssel a Kúria az érdemi elbírálást mellőzte, ez pedig nem eredményezhet jogvesztést.

[30] Úgy foglalt állást, hogy az észlelt és utólag ismertté váló felülvizsgálati okok bejelentésére akkor is lehetőség van, ha erre a rendes vagy rendkívüli jogorvoslati eljárások nem biztosítanak közvetlen jogorvoslati lehetőséget. Kifejtette, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjának 2024. március 1. napjától hatályos új első fordulata szerinti felülvizsgálati okot a Kúria értelemszerűen korábban nem vizsgálhatta.

[31] Álláspontja szerint a Kúria Bfv.III.287/2006/11. számú végzése 13. oldala rögzíti, hogy a törvényt sértő minősítés miatt felülvizsgálati kérelmet nem terjesztettek elő, így ezen felülvizsgálati ok a felülvizsgálati indítványa alapján érdemben vizsgálandó.

[32] A Be. 648. § c) pontja szerinti felülvizsgálati ok tekintetében a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványát a II. rendű terhelt terhére szólnak, jogilag és szakmailag elfogadhatatlannak tartotta, amennyiben azzal azt indítványozza, hogy az Egyezményt és Alaptörvényt sértő ítéletet hajtsanak végre. Előadta, hogy az EJEB az említett határozatában nem törvényalkotási hiányosságot, hanem Egyezménybe ütköző ítéleteket tárt fel. Hangsúlyozta, hogy a Be. 659. § (4) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványát az Egyezménnyel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve az EJEB határozatának alapulvételével kell elbírálni, azaz a korábbi Btk. 47/A. §-át egészében figyelmen kívül kell hagyni, ekkor pedig a feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja 20 és 25 év közt állapítható meg. Hozzátette még, hogy a Btk. 2. §-a, illetve a 43. § (1) bekezdése alapján a Kúriának egyébként is lehetősége van a II. rendű terheltre kedvezőbb, a hatályos Btk. szabályait alkalmazni.

[33] Álláspontja szerint a Kúria korábbi, precedensértékű határozataiban foglalt jogi érvelés sem tartható fenn, ennek révén pedig a nem tényleges életfogytig terjedő szabadságvesztés büntetésre ítélték feltételes szabadságra bocsáthatóságának kérdésében jogegységi eljárás lefolytatására van szükség. Sérelmezte, hogy a Legfőbb Ügyészség átiratában összemosta a tényleges és a nem tényleges életfogytig terjedő szabadságvesztés büntetésre ítélt terheltek feltételes szabadságra bocsátásának jogi helyzetét, jóllehet a két esetben teljesen eltérő a szabályozási mechanizmusa.

[34] 5. A Legfőbb Ügyészség átiratára a II. rendű terhelt is észrevételt tett és sérelmezte, hogy azt – bár erre köteles lett volna – nem a legfőbb ügyész, hanem egy ügyészségi osztályvezető írta alá. Az átiratot elfogultnak, szakmaiatlannak, megtévesztőnek, hiányosnak tartotta, amely nem reagál a felülvizsgálati indítványban foglaltakra, és állította, hogy a Legfőbb Ügyészség olyan tényeket tart vissza, amelyek a felmentéséhez vezethetnének, ezzel pedig bűncselekményt követ el.

[35] **III.** A II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítvány nem alapos, a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.

[36] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[37] A Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a Kúria a megtámadott határozatokat kizárólag a felülvizsgálati indítványban megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. E rendelkezés alóli kivételként a Be. 659. § (6) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[38] 2. A II. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványát részben a Be. 649. § (2) bekezdésében és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglalt felülvizsgálati okra alapította. Ebben a részében a felülvizsgálati indítvány azonban a törvényben kizárt, a következők miatt.

[39] A Be. 652. § (6) bekezdése kimondja, hogy minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. E törvényhely (7) bekezdése az ugyanazon tartalommal, más jogosult által előterjesztett felülvizsgálati indítvány benyújtását is tilalmazza.

[40] Felülvizsgálati indítványt tehát minden jogosult csak egy ízben nyújthat be, és minden kifogást csak egy ízben lehet érvényesíteni; főszabályként ismétlésnek nincs helye.

[41] E rendelkezések alól kivételt jelent, ha az Alkotmánybíróság a jogerős ügydöntő határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát rendelte el [Be. 649. § (3) bekezdés]; ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát [Be. 649. § (4) bekezdés]; valamint ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely e törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható [Be. 649. § (5) bekezdés].

[42] A II. rendű terhelt védője mint a Be. 651. § (2) bekezdés c) pontja szerinti jogosult, korábban már terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyet a Kúria a Bfv.I.498/2020/2. számú végzésével elutasított, mert a védő az indítványát a II. rendű terhelt korábbi indítványával azonos okokból és tartalommal terjesztette elő.

[43] Ugyanazon jogosulton az ugyanolyan eljárási pozícióban lévő személyeket kell érteni, így amennyiben a terhelt védője korábban már terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, újabb felülvizsgálati indítvány benyújtására a védő nem jogosult akkor sem, ha személyében változás történik, újabb védő meghatalmazására kerül sor. A felülvizsgálati indítvány előterjesztése ugyanis eljárási pozícióhoz, és nem személyhez kötődik, ellenkező esetben a törvényi tilalom nem érvényesülne, új védő meghatalmazása vagy az ügyben korábban felülvizsgálati indítványt benyújtó ügyésznek a megváltozása azt eredményezhetné, hogy a törvényi tilalommal szemben felülvizsgálati indítvány ismételt előterjesztésére nyílna lehetőség [Kúria Bfv.I.1.332/2020. (BH 2021.224.)].

[44] A törvény a felülvizsgálati indítvány ismételt előterjesztését (benyújtását) tilalmazza, így az akkor is érvényesül, ha a Kúria a korábbi felülvizsgálati indítványt mint törvényben kizártat elutasította [a korábbi szabályozással azonos törvénytörvény miatt az új Be. hatálya alatt is irányadónak tekinthető BH 2004.230. indokolása].

[45] A védő mindezzel ellentétes érvelése ezért nem foghatot helyt.

[46] A II. rendű terhelt védője tévesen hivatkozott arra is, hogy a Be. 649. § (4) bekezdésére alapított felülvizsgálati indítványra tekintettel megnyílt volna az ismételt felülvizsgálat lehetősége az ezen a felülvizsgálati okon kívüli – a Be. 649. § (1) és (2) bekezdésében felsorolt – alapokon. Az ismételt felülvizsgálat ugyanis kizárólag a törvény által engedélyezett körben vált lehetővé azzal, hogy a Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértések vizsgálatára hivatalból köteles, mivel az ismételt felülvizsgálati indítványt érdemben bírálta el.

[47] A Kúria kizárólag a teljesség érdekében utal arra, hogy a korábbival azonos tartalmú indítvány más jogosult részéről sem terjeszthető elő. Az indítvány azonos tartalma alatt az azonos felülvizsgálati ok – és nem annak alátámasztására fölhozott indok – értendő [Be. 652. § (7) bekezdés]. A védő korábbi felülvizsgálati indítványát a Kúria éppen ezen okból – mert a felülvizsgálati okot a terhelt azt megelőzően már a saját felülvizsgálati indítványában hivatkozta – utasította el. Ezért a védő újabb felülvizsgálati indítványa – ezen részében – a tartalmi ismételtsége miatt sem bírálható el.

[48] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a védőnek – a Be. 649. § (4) bekezdésében foglalt felülvizsgálati körön kívüli – felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt.

[49] 3. A Be. 648. § c) pontjának II. fordulata szerint felülvizsgálatnak van helye a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján. A II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa részben, a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítvány pedig egészében erre a felülvizsgálati okra alapított.

[50] 3.1. A Kúria megjegyzi, hogy a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa – a védő érvelésével szemben – alaki hibában nem szenved, arra jogosulttól származik, valamint nem elkésett.

[51] A felülvizsgálati indítvány előterjesztésére az ügyészség jogosult, és nem kizárólag a legfőbb ügyész [Be. 651. § (2) bekezdés a) pont]. Nem jelent ez alól kivételt a Be. 651. § (3) bekezdésének szabályozása sem, amely a Be. 649. § (3)-(5) bekezdése szerinti felülvizsgálati indítvány – hivatalbóli – előterjesztőjeként a legfőbb ügyészt jelöli meg. Az említett felülvizsgálati okokra tekintettel azonban valamennyi, a Be. 651. § (2) bekezdésében felsorolt eljárási résztvevő jogosult felülvizsgálati indítványt előterjeszteni, ideértve az ügyészséget is. Ekként a felülvizsgálati indítvány akkor is arra jogosulttól származó, ha az a Legfőbb Ügyészségtől származik, és annak osztályvezető ügyésze látja el aláírásával.

[52] Ezen túl – szintén a védő kifogásával szemben – a Legfőbb Ügyészség indítványa nem tekinthető a terhelt terhére benyújtottnak és ekként a Be. 653. § (3) bekezdése alapján

elkésettnek sem. A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa ugyanis nem irányul a bűnösség (további) megállapítására, valamely bűncselekmény súlyosabb minősítésére vagy a terhelt büntetésének súlyosítására, vele szemben bármilyen súlyosabb joghátrány alkalmazására. A Legfőbb Ügyészség indítványa a jogerős határozat hatályában fenntartását célozza, ez azonban fogalmilag nem eredményezhet az alapügyben kiszabottnál súlyosabb büntetést vagy intézkedést.

[53] 3.2. Felülvizsgálati okot jelent, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát [Be. 649. § (4) bekezdés], valamint ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely e törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható [Be. 649. § (5) bekezdés].

[54] Az Egyezményt és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet az 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki. E törvény 3. § b) pontja alapján a Magyar Köztársaság Kormánya az Országgyűlés felhatalmazása alapján, a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor tett nyilatkozatával az Egyezmény 46. Cikkével, a 4. számú kiegészítő jegyzőkönyv 6. Cikkével és a 7. számú kiegészítő jegyzőkönyv 7. Cikkével összhangban teljes jogúan és külön megállapodás nélkül, a viszonyosság feltételével kötelezőnek ismerte el az Európai Emberi Jogi Bíróság joghatóságát az Egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei értelmezésével és alkalmazásával összefüggő minden ügygel kapcsolatban, amennyiben az ezen ügy alapjául szolgáló tények az Egyezménynek és a kiegészítő jegyzőkönyveknek Magyarországra nézve történő hatálybalépését követően következtek be. A törvény az 5. § alapján a kihirdetését követő 8. napon, azaz 1993. április 15. napján lépett hatályba.

[55] A szerződő felek az Egyezmény 46. Cikk 1. bekezdése szerint vállalták, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

[56] A Kúria megállapította, hogy az EJEB terhelt2 II. rendű terhelt 41629/22. számon iktatott kérelme alapján – a keresetek hasonló tárgyára figyelemmel nyolc másik személy kérelmével egyesített eljárásban – a 2024. október 10. napján véglegessé vált ítéletében megállapította, hogy az eljáró hatóságok megsértették az Egyezménynek a kínzás tilalmáról rendelkező 3. Cikkét. Az EJEB úgy ítélte meg, hogy a jogsértés megállapítása önmagában elegendő igazságos elégtételt jelent a kérelmező számára az általa elszenvedett nem vagyoni károkért.

[57] Az Egyezmény 3. Cikke alapján senkit nem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni.

[58] Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése ugyancsak kimondja, hogy senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgásgban tartani.

[59] A kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 32/2014. (XI. 3.) AB határozatban vizsgálta, melynek során irányadónak tekintette az EJEB-nek az Egyezmény 3. Cikkét értelmező joggyakorlatát. E szerint a 3. Cikkben felsorolt tilalmak közös vonása, hogy mindegyikük bizonyos fokú testi és/vagy lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára. Az EJEB joggyakorlata alapján a kínzás, embertelen bánásmód vagy büntetés, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés között egyfelől a szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni. Ennek alapján embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek minősül minden olyan, az

érintettnek komoly testi és/vagy lelki szenvedést okozó magatartás, amely nem éri el a kínzás megállapításához szükséges mértéket. Megaláznál akkor tekinthető a szabadságvesztés büntetés, ha a célja az érintett személy lealacsonyítása {Indokolás [34]-[36] és [50] bekezdés}.

[60] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerint senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[61] Erre is tekintettel a 3/2015. Büntető jogegységi határozat 1. pontja megállapította, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetősége az alkotmányos jogrend része, amelynek – törvényi előfeltételek megvalósulása esetén történő – bírósági alkalmazását nemzetközi szerződés nem tiltja.

[62] A Be. 659. § (4) bekezdése alapján a Be. 649. § (4) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

[63] Ennek megfelelően a fenti jogegységi határozat 2. pontjában megállapította azt is, hogy a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül az Egyezmény, mint ítélezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételével, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezményesértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[64] A Kúria korábban számos határozatában kifejtette, hogy az EJEB egyezményesértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg [EBH 2015.B.7., Kúria Bfv.X.276/2021/12. (BH 2022.41.)].

[65] A Kúria tehát a konkrét ügyekben meghozott konkrét bírósági ítéletek rendelkezéseit vizsgálhatja felül, azaz a Btk. és a Be. rendelkezéseinek az eljáró bíróságok általi alkalmazását, valamint azt, hogy ezek alkalmazása során történt-e Egyezményesértés vagy sem {EBH 2018.B.6., Kúria Bfv.II.885/2023/17. indokolás [36] bekezdés, Kúria Bfv.I.1272/2023/8. indokolás [47] bekezdés}.

[66] 3.3. Az egyezményesértés megállapítása miatti felülvizsgálati eljárásban – eltérő szabály nem lévén – a Be. XC. Fejezetében szabályozott, felülvizsgálatra irányadó rendelkezések alapján kell eljárni.

[67] A Kúriának a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján kell vizsgálnia, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása tekintetében lehetséges-e a nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat hozatala, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges [Be. 650. § (2) bekezdése, 659. § (1) bekezdése].

[68] A II. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmény aljas indokból, különös kegyetlenséggel, több emberen, tizennégy éven alul sértett sérelmére elkövetett emberölés büntette [korábbi Btk. 166. § (2) bekezdés c), d), f) és i) pont], a kiszabható büntetés tíz évtől tizenöt évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés.

[69] A korábbi Btk. 33. § (2) bekezdés c) pontja szerint az emberölés súlyosabban minősülő esetei [166. § (2) bekezdés a)-h) pontjai] nem évülnek el.

[70] Az elkövetéskor és a jogerős elbíráláskor hatályos korábbi Btk. 40. § (1) bekezdése szerint a szabadságvesztés életfogytig vagy határozott ideig tart.

[71] A korábbi Btk. 47/A. § (1) bekezdés alapján életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletben meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja. A (2) bekezdése szerint, ha a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját legalább húsz évben, ha az életfogytig tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek büntethetősége nem évül el, legalább harminc évben határozza meg.

[72] A korábbi Btk. 47/C. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltet akkor bocsáthatja feltételes szabadságra, ha a szabadságvesztésből az elítélt letöltötte a bíróság által meghatározott időtartamot, és alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető.

[73] A jogerős ügydöntő határozatban a bíróság a II. rendű terhelttel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést szabott ki azzal, hogy legkorábban harminc év letöltése után bocsátható feltételes szabadságra; utóbb a bíróság – más bűncselekmény elkövetése miatt a büntetőjogi felelősségét megállapítva – a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét további 7 év 8 hónappal elhalasztotta.

[74] Az EJEb felülvizsgálati indítványokban hivatkozott határozata azt állapította meg, hogy a kérelmek felvetik az Egyezmény 3. Cikkének megsértését azáltal, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés esetében csak hosszabb idő elteltével lehetséges a feltételes szabadságra helyezés.

[75] A kérelemmel érintett EJEb ítélet tehát nem vette számba és nem ismertette az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára és feltételeire vonatkozó magyar jogszabályi rendelkezéseket. Az EJEb ítélete olyan megállapítást sem tett, hogy a jelen felülvizsgálati indítvánnyal érintett jogerős ítéletek meghozatala során alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő lenne, így nem tekintette az Egyezménybe ütközőnek az eljáró bíróságok által a II. rendű terhelt vonatkozásában alkalmazott korábbi Btk. 40. §-át és 47/A. §-át sem.

[76] A következetes ítélkezési gyakorlat alapján az anyagi jogerő feloldására, a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha az EJEb nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását és nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEb által ajánlott idő kitöltése után és a köztársasági elnök kegyelmi eljárását és döntését is garantáló módon tenné „de facto” csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését (EBH 2018.B.6. I.).

[77] A II. rendű terhelttel szemben nem tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására került sor, azonban a megjelölt határozatban foglalt érveléstől a Kúria a gyakorlata szerint nem kíván eltérni, és az a jelen ügyben is irányadó (Kúria Bfv.III.1450/2021/6., Bfv.I.734/2022/12., Bfv.I.468/2023/5., Bfv.I.226/2025/14., Bfv.II.392/2025/16.).

[78] Megállapítható az is, hogy az EJEb felülvizsgálati eljárást megalapozó határozata a kérelemmel érintett jogerős ítélet vonatkozásában kizárólag a Bancsók és Magyar László kontra Magyarország ügyre való hivatkozáson keresztül utalt az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára és feltételeire vonatkozó magyar jogi szabályozásra, illetve arra, hogy a felülvizsgálati mechanizmus megfelel-e az EJEb esetjogában lefektetett kritériumoknak. E korábbi ügyében

pedig az EJEB annak a szabályozásnak a hiányát kifogásolta, amely biztosítaná, hogy a feltételes szabadságra bocsátás érdemi vizsgálatára már 25 év elteltével sor kerülhessen. A felrótt hiányosság jogalkalmazással nem pótolható, hanem kizárólag jogalkotással orvosolható. Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó jogszabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem is pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával.

[79] Mindezek alapján a II. rendű terhelt tekintetében az EJEB ítéletében megállapított egyezményesértés a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható, a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatására a Be. 662. §-a alapján nem kerülhet sor, és a hatályon kívül helyezés Be. 663. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételei sem állnak fenn.

[80] 4. A Kúria a hivatalból lefolytatott vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] nem észlelt.

[81] A Kúria a védő felülvizsgálati indítványában foglaltakra tekintettel megjegyzi, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel – a 2024. március 1. napjától hatályos eljárási törvény szerint – önálló felülvizsgálati okot képező vádon túlterjeszkedés kérdését a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa alapján a Legfelsőbb Bíróság már vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy „alaptalan az az érvelés is, miszerint az eljáró bíróság a tényállás megállapítása során túlterjeszkedett a vádon. Az ügyész a tárgyaláson perbeszédében a vádirati tényállást kiegészítette, pontosította. Az eljáró bíróság a módosított vádirati tényállást vette alapul, annak kereteit nem lépte túl. A bűncselekmények minősítésére vonatkozó ügyészi indítvány pedig a bíróságot nem köti” (Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.287/2006/11. számú végzése 17. oldal 4. bekezdése).

[82] **IV. A határozat elvi tartalma**

1. Ha az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) határozata nem azt állapította meg, hogy a jogerős, ügydöntő határozat meghozatala során alkalmazott valamely jogszabály sérti az Egyezmény 3. cikkét, hanem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás hiányosságát ítélte egyezményesértőnek, akkor nem a jogerős ítéletet hozó bíróságok eljárására és nem is a jogerős ügydöntő határozatra vonatkozik. A felrótt hiányosság jogalkalmazással nem pótolható, hanem kizárólag jogalkotással orvosolható.

2. A törvény a felülvizsgálati indítvány – ugyanazon jogosult általi vagy azonos tartalommal történő – ismételt előterjesztését (benyújtását) tilalmazza, így az akkor is érvényesül, ha a Kúria a korábbi felülvizsgálati indítványt mint törvényben kizártat elutasította.

3. Ugyanazon jogosulton az ugyanolyan eljárási pozícióban lévő személyeket kell érteni, így amennyiben a terhelt védője korábban már terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, újabb felülvizsgálati indítvány benyújtására a védő nem jogosult akkor sem, ha személyében változás történik.

[83] **V. A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen – a Be. 655. § (2) bekezdésére figyelemmel öt hivatásos bíróból álló tanácsban eljárva – hatályában fenntartotta.**

[84] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[85] Az ugyanazon jogosult által ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

[86] A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. november 4.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró